

Zkoumání potravin.

Zkoumání potravin a určitých požívatin tvoří zvláštní a výhradnou činnost nově zřízených ústavů státních, pokud se týká, zvláštních odborných znalců potravních.

I. Všeobecné ústavy státní pro zkoumání potravin.

1. Úkolem všeobecných ústavů státních pro zkoumání potravin a jistého druhu požívatin jest podrobovati k žádosti a na podnět určitých úřadů a orgánů, soudů a po případě i osob soukromých technickému prozkumu přinesené potraviny a na základě tohoto prozkumu podávati dobrozdání, jakož i prováděti v určitých závodech revise, nastane-li případ zákonem stanovený (§ 24 zák. ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z. z r. 1897, k tomu § 1 min. nař. ze dne 13. října 1897 č. 240 ř. z.). Kromě toho mají si při těchto ústavech státních odbývati zkušební praxi kandidáti znalectví potravin (viz čl. »Znalci potravin«) a vycvičiti se dozorčí orgánové t. zv. tržní komisaři v odbývaných tu kursech (§ 1 odst. 3. nař. z r. 1897 č. 240 ř. z.). Za jistých podmínek mohou všeobecné státní ústavy zkoumací přibrány býti i k jiným úkonům, jež nespádají — bezprostředně v obor působnosti jich právě vyznačený (§ 2. cit. nař. z r. 1897 č. 240 ř. z. — jsou to jmenovitě příbuzné předměty policie zdravotní a hygieny).

2. Tyto »c. k. všeobecné ústavy pro zkoumání potravin« podléhají přímo ministerstvu vnitra, a jsou organisovány v duchu ostatních státních ústavů (zřízení jejich jsou úředníky, po případě sluhy státními požívajícími příjmů dle pravidelných dietních tříd — § 3 téhož nařízení a k tomu §§ 26, 28, 29 a 30 zák. ze dne 16. ledna 1896) Ústav zastoupen jest na venek přednostou svým, pokud se týká, náměstkem jeho; v jednotlivých záležitostech vysílá se přednostou některý úředník ústavu (§ 4 cit. nař.).

3. Je-li pochybno, zda potravina nebo požívatina ústavem zkoumaná zdraví škodlivá jest, přibrati lze ku poradě vědecké odborníky, eventuelně zeměpanské zvěrolékaře, načež podáno budiž písemné dobrozdání v tomto smyslu upravené (§ 5 cit. nař.).

4. Za technické zkoumání a podávání nálezů a dobrozdání svých oprávněny jsou všeobecné zkoumací ústavy státní žádati v náhradu nákladů tím vzešlých určité poplatky, zvláštním tarifem vyhlášené (§ 29. zák. z r. 1896 a §§ 6—8 cit. nař. z r. 1897). Zvláštní diety a cestovné požadovati smí úředníci ústavů těchto vyslaní k revisím (§§ 26 a 29 zák. z r. 1896 a § 8 nař. z r. 1897). Všeobecné zkoumací ústavy státní mohou však i s jednotlivými obcemi svého obvodu úředního uzavřítí umluvy stran vysílání úředníků svých k občasným revisím za paušální náhradu nákladů tím vznikajících; k úmluvám takovým potřebí jest schválení ministerstva vnitra (§§ 8 a 9 cit. nař. z r. 1897).

5. Ústavy tyto podávati mají posléze byvše k tomu vyzvány — zdarma dobrozdání svá o předmětech povahy všeobecné:

- a) politickým úřadům zemským;
- b) ministrem vnitra;
- c) ministerstvu financí (srv. § 10 cit. nař.).

Úplná organisace všeobecných ústavů státních pro zkoumání potravin a určitých požívatin dosud provedena není, jelikož § 12 cit. nař. z r. 1897 výslovně poznamenává v té příčině: »Zvláštnímu nařízení vyhrazují se zevrubnější ustanovení o podmínkách pro připuštění ke služební praxi a o běžích vyučovacích, které při všeobecných státních ústavech zkoumacích

budou zařízeny, aby byli vzdělávání zvláštní, přísežní orgánové (tržní komisari) kteří podle příslušných zemských zákonů budou ustanoveni pro obchod potravinami a s užitečnými předměty náležejícími pod říšský zákon ze dne 16. ledna 1896.«

II. Státní místa pro zkoumání zvláštní.

1. Některé státní ústavy zabývající se podle určení svého technickým zkoumáním jednotlivých druhů potravin a poživatin (ve smyslu zákona z r. 1896) může ministr vnitra ve shodě s příslušnými ministry odborovými uznati za státní zvláštní místa zkoumací a vyhlásiti je jako taková v zákoníku říšském (§ 13 cit. nař. z r. 1897); byl-li některý ústav takový uznán za zvláštní místo zkoumací, není tím dotčena nikterak služební podřízenost, organisace a vnitřní zařízení tohoto ústavu (§ 15 cit. nař. z r. 1879) a nenastává rovněž nijaká změna co do všeobecných úkolů zásadně příslušejících ústavům pro zkoumání potravin (srv. §§ 13 a 1 cit. nař. z r. 1897). Těmto zvláštním zkoumacím místům nepřiděluje se však zvláštní úřední obvod; ústavy tyto úřadují jako fakultativní místa zkoumací tím způsobem, že úřadové i osoby soukromé mohou dle své vůle svěřiti technické prozkoumání potravin buď některému všeobecnému státnímu ústavu zkoumacímu nebo uěkterému zvláštnímu místu zkoumacímu; v pravidelném titulu svém používati mají doložky: . . . »jakožto státní zvláštní zkoumací místo pro —« (§ 15 cit. nař. z r. 1897).

2. Činnost těchto míst odnáší se jen k těm případnostem, kde škodlivost zdraví jest patrná, nebo kde zákonem nebo nařízením byla vyslovena zcela určitá pravidla pro posuzování škodlivosti zdraví určitých potravin a poživatin. Jinak tedy příslušnými jsou tu zásadně všeobecné státní zkoumací ústavy (§ 14 odst. 1 a 2 cit. nař. z r. 1897). Všeobecné ústavy státní (zkoumací) mohou ovšem z důvodů věcných nebo následkem přetížení postoupiti jednotlivé prozkumy státním zvláštním zkoumacím místům (§ 21 cit. nař. z r. 1897).

3. Tarifem vydaným pro všeobecné ústavy státní vázána jsou tato zvláštní místa zkoumací potud, pokud jde o technická zkoumání konaná na podnět úřadů a orgánů bdících nad zachováváním zákona z r. 1896 č. 89 ř. z. z r. 1897, nebo k žádosti soudů (srv. blíže § 16 cit. nař. z r. 1897).

4. Ostatně přísluší místům těmto v působnosti na ně vznesené práva i povinnosti odnášející se k všeobecným ústavům státním pro zkoumání potravin zřízeným (§ 17 cit. nař. z r. 1897 a k tomu srv. §§ 26, 28, 29 a 30 zák. ze dne 16. ledna 1896, dále §§ 5, 6, 7, 8 a 11 téhož nařízení z r. 1897, jež mají tu dojíti obdobného použití).

III. Státně ustanovení analytikové potravin:

1. Jednotliví úředníci státní, kteří vynikají jako odborníci, mohou býti ministrem vnitra ve srozumění s příslušným představeným úřadem jejich zmocněni k tomu, aby samostatně konali technická zkoumání a podávali písemné nálezy a dobrá zdání o předmětech náležejících pod hledisko cit. zákona ze dne 16. ledna 1896; doložka, již v písemnostech svých v této vlastnosti používati musí, zní: »X. X., jakožto státně zřízený potravní analytik pro —.« (§ 18 odst. 1 cit. nař.).

2. Nálezy a dobrozdání takovýmto odborníkem podaná budtež za účelem vyměření a vybrání poplatků předložena všeobecnému zkoumacímu

ústavu státnímu, v jehož úředním obvodu onen odborník sídlí (§ 18 odst. 2 cit. nař.).

IV. Nález podaný zvláštním místem zkoumacím nebo státně zřízeným potravním analytikem o tom, zda určitá potrava nebo poživatina jest zdraví škodlivá, má býti v pochybných případech přezkoumán od příslušného státního zkoumacího ústavu (§ 20 cit. nař. ze dne 13. října r. 1897 č. 240 ř. z.).

Zkouška advokátní viz Kandidáti advokacie.

Zkouška notářská viz Notářství.

Zkouška soudcovská.

Způsobilosti k úřadu soudcovskému nabývá se absolvováním předepsaných studií právnických, úspěšným vykonáním předepsaných zkoušek theoretických a složením zkoušky soudcovské, kterou nahraňuje též zkouška advokátní. Před připuštěním ke zkoušce soudcovské předcházeti má tříletá služba přípravná, kterou zevrubně upravuje nař. min. spr. ze dne 15. srpna 1897 č. 192 ř. z. (§ 4 zákona o organisaci soudní ze dne 27. listopadu 1896 č. 217 ř. z.). Úlevy při připuštění ke zkoušce soudcovské poskytlo cís. nař. ze dne 11. července 1898 č. 125 ř. z., stanovíc: Pokud se jeví potřeba, by v čas byl odstraněn v jednotlivých obvodech nedostatek soudcovských úředníků k vykonávání soudcovského úřadu schopných, jest ministr práv zmocněn, připustiti ku zkoušce soudcovské

1. auskultanty a právní praktikanty, kteří soudní praxi nastoupili před 1. lednem 1898 po dokonání soudní praxe jednoho a půl roku;

2. auskultanty a právní praktikanty, kteří v roce 1898 nebo v některém z obou následujících let vstoupí do přípravné služby soudcovské, po dokonání dvouleté přípravné služby, která se má konati u soudu neb státního zastupitelstva. Zkouška soudcovská vztahuje se ke všem odvětvím zákonodárství civilního a trestního. Normy vydané v oboru práva státního, finančního a správního, jež jsou pro soudcovské právní nálezy důležité a k nimž třeba proto při zkoušce soudcovské přihlížeti, budou stanoveny nařízením. Zkouška soudcovská budiž jak písemně — domácí prací z vědy právní a klausurními pracemi obsahu civilně a trestně právního — tak ústně konána a mají touto zkouškou býti vyzkoumány nejen vědomosti, jichž je třeba ke službě u civilních a trestních soudů všech stolic a potřebný praktický výcvik pracovní, nýbrž především též schopnost kandidátova k obratnému a správnému posouzení a rozhodování případů civilních a trestních.

Osobám v přípravné službě postaveným může k vypracování jich prací domácích na přiměřenou dobu býti povoleno, by byly přiděleny k soudu, v jehož sídle jsou dostatečné literární prostředky pomocné. Při odevzdávání práce budiž připojen seznam upotřebených spisů a zároveň písemné ujištění, že domácí práce byla zhotovena bez cizí pomoci a že nebylo při ní užito jiných spisů než uvedených. Předmět práce domácí budiž zvolen přihlížejíc co možná k právním otázkám, o nichž bylo jednáno ve cvičeních, jež konají se u sborových soudů v čase od 1. října až do konce května týdně po 2 hodiny a jež zevrubně jsou upravena §§ 31 až 35 nař. ministra práv ze dne 15. srpna 1897 č. 192 ř. z. (§§ 12 a 10 org. zákona).